

РЕШЕНИЕ

№ 16785

гр. София, 17.10.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 33 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и осми септември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: ПЛАМЕН ИВ. ШУМКОВ

при участието на секретаря ДЕСИСЛАВА Д. НИКОЛОВА
като разгледа докладваното от ПЛАМЕН ИВ. ШУМКОВ Гражданско дело № 20231110118225 по описа за 2023 година

Предявени са кумулативно съединени осъдителни иски по чл. 405, ал. 1 КЗ вр. чл. 99 ЗЗД и по чл.409 КЗ вр. с чл. 86, ал.1 вр. с чл. 99 ЗЗД.

Производството е образувано е по искова молба от Г. Й. Г. срещу ЗК „Лев Инс“ АД за осъждането на ответника да заплати на осн. чл. 405, ал. 1 КЗ вр. чл. 99 ЗЗД сумата от 3000 лева, представляваща неплатено застрахователно обезщетение за претърпени имуществени вреди по застраховка „Каско“ за застрахователно събитие, настъпило на 29.04.2022 г. в гр. София, заедно със законната лихва от предявяване на иска – 05.04.2023 г., до окончателно погасяване на задължението и на осн. чл.409 КЗ вр. с чл. 86, ал.1 вр. с чл. 99 ЗЗД сумата от 250 лв., представляващи обезщетение за забава върху неплатеното застрахователно обезщетение за периода от 09.06.2022 г. до 04.04.2023 г., които вземания са прехвърлени на ищеца с договор за цесия от 01.02.2023 г., сключен със застрахованото лице Е

Ищецът твърди, че Е е собственик на МПС марка „Хонда“, модел „Акорд Седан“, рег. № и е сключил застраховка договор за имуществена застраховка „Пълно автокаска“ със ЗК „Лев Инс“ АД. Посочва, че на 29.04.2022 г., около 08.00 ч. в гр. София, ж.к. „,, на неохраняем паркинг, Емил Димитров Алексиев е установил причинени вреди на застрахования лек автомобил марка „Хонда“, модел „Акорд Седан“, рег. № застрахован по имуществена застраховка „Пълно автокаска“ при ответното дружество, изразяващи се в дупка в предната броня, счупен преден ляв фар, повредена решетка на радиатора, подбит преден капак. Сочи, че вредите са причинени от злоумишлени действия на трето лице. Твърди, че застрахователят е бил своевременно уведомен за настъпилото ПТП, за което е била образувана щета № 2000-1301-22-000279, като автомобилът е бил предоставен своевременно за оглед на застрахователя, за което е съставен опис на претенция, а също така на застрахователя са били представени всички необходими документи за определяне на застрахователно

обезщетение. За възстановяване на вредите по процесното МПС застрахователят е заплатил доброволно застрахователно обезщетение в размер на 900 лв. Посочва, че заплатеното от ответника застрахователно обезщетение е недостатъчно за покриване на вредите, настъпили вследствие на процесното ПТП, като счита, че общата сума за възстановяване на уврежданията по процесното МПС е в размер на 3900 лв. Твърди, че на 01.02.2023 г. между Емил Алексиев и Г. Г. е сключен договор за цесия, по силата на който цедентът Ее прехвърлил своите парични вземания за обезщетение за имуществени вреди, вследствие на процесното ПТП към ЗК „Лев Инс“ АД в полза на цесионера Г. Г.. Твърди, че на 21.03.2023 г. ответникът е уведомен за цесията със съобщение за цесия, изпратено с препоръчано писмо с обратна разписка. Поради това претендира разликата между заплатеното от ответника застрахователно обезщетение и размера на действително претърпените вреди, заедно с обезщетение за забава в размер на законната лихва за забава за периода от изпадане на ответника в забава – /подаване на отговор от застрахователя/ – 09.06.2022 г. до датата, предхождаща подаването на исковата молба – 04.04.2023 г., ведно със законна лихва върху главницата за периода от подаване на исковата молба до заплащане на сумата. Претендира разноски.

Ответникът в срока по чл. 131 ГПК подава отговор на исковата молба, с който оспорва предявените искове по основание и размер. Оспорва стойността на причинените вследствие на процесното ПТП вреди, като твърди, че претендираното застрахователно обезщетение значително надвишава размера на действителните вреди. Посочва, че при предявяване на претенцията за заплащане на застрахователно обезщетение ищецът изрично е изявил желание обезщетението да се определи по експертна оценка. Твърди се, че размерът на обезщетението по експертна оценка възлиза на сумата от 1645,31 лв., но съгласно т. 43 от Общите условия застрахователните обезщетения при събития, настъпили в паркирано състояние на МПС, за които не са представени документи, доказващи по безспорен начин неговото настъпване не могат да надвишават повече от 10% от съответната застрахователна стойност при леки автомобили и товарни автомобили с общо тегло до 3,5 тона, а доколкото определеното по експертна оценка застрахователно обезщетение надвишава тази стойност, е заплатено до размера на дължимото обезщетение или сума в размер на 900 лв., представляващо 10 % от застрахователната стойност на автомобила. Оспорва доказателствената стойност на представеното удостоверение от МВР за произшествието, както и механизма на ПТП. Моли съда да отхвърли исковете като изцяло неоснователен. Претендира разноски.

Съдът, като съобрази доводите на страните и обсъди събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, намира за установено от **фактическа и правна страна** следното:

По иска чл. 405, ал. 1 КЗ вр. чл. 99 ЗЗД:

Съгласно разпоредбата на чл. 405, ал. 1 КЗ при настъпване на застрахователното събитие застрахователят е длъжен да плати застрахователно обезщетение в уговорения срок. За основателността на иска в тежест на ищеца е докаже в кумулативност следните предпоставки: възникване на валидно застрахователно правоотношение; настъпване в срока на застрахователното покритие на застрахователно събитие, за което застрахователят носи риска и в причинна връзка с което са настъпили вреди в претендирания размер.

В тежест на ответника, при доказване на горните факти, е да докаже погасяване на дълга.

С проекта за доклад по делото, обективиран в определение от 30.06.2023 г., приет за окончателен в проведеното открито съдебно заседание от 28.09.2023 г. без възражения от страните, като безспорни и ненуждаещи се от доказване между страните

са отделени фактите: че 1/ ответникът е застраховател по имуществена застраховка „Пълно каско“ на МПС марка „Хонда“, модел „Акорд Седан“, рег. №; 2/ в срока на застрахователно покритие е настъпило ПТП, представляващо покрит риск по договора за имуществена застраховка „Каско“ – увреждане на застрахования лек автомобил в паркирано състояние; 3/ преди образуване на настоящото производство до ответника е изпратена писмена застрахователна претенция, към която е приложено удостоверение за вредите по автомобила, съставено от МВР, като по писмената претенция е образувана щета № 2000-1301-22-000279; 4/ ответникът е заплатил за възстановяване на вредите по застрахованото МПС по щета № 2000-1301-22-000279 застрахователно обезщетение в размер на 900 лв.; 5/ ответникът е уведомен за настъпилата цесия преди образуване на настоящото производство.

Ето защо и на основание чл. 153 ГПК съдът приема осъществяването на отделените за безспорни факти за доказано.

Ищецът, носещ тежестта, не е представил по делото процесната застрахователна полица, но както се посочи по-горе, наличието на валидно застрахователно правоотношение към момента на застрахователното събитие не е спорно между страните.

От страна на застрахователя е изготвено опис – заключение по щета № 2000-1301-22-000279, в която са посочени констатираните щети по лекия автомобил след извършен оглед на 09.05.2022 г. Преди образуване на настоящото производство застрахователят е платил сумата от 900 лева, представляваща застрахователно обезщетение, поради което с извършеното частично плащане е признал, че се касае за настъпил застрахователен риск със заявения механизъм и в срока на застрахователно покритие.

Спорни между страните са въпросите, свързани с извършената цесия, както и дали при определяне на дължимото застрахователно обезщетение следва да бъде съобразена клаузата на чл. 43 от Общите условия.

Установява се от приетия по делото договор за цесия, че на 01.02.2023 г. между Еи Г. Г. е сключен договор, по силата на който цедентът Е А е прехвърлил своите парични вземания за обезщетение за имуществени вреди, вследствие на процесното ПТП към ЗК „Лев Инс“ АД в полза на цесионера Г. Г.. Неоснователно е направеното от ответника в проведеното открито съдебно заседание възражение за нищожност на процесния договор поради липсата на посочена сума, която се прехвърля. Видно от предмета на договора /раздел I, чл. 1, ал. 1/, цедентът прехвърля на цесионера вземането си за обезщетение по процесната щета в пълния му размер, заедно със законната лихва от 29.04.2022 г. до окончателното изплащане. Ето защо не възниква съмнение относно волята на страните и предмета на сключената между тях сделка.

Ищецът не е оспорил приложимостта на представените от ответника с отговора на исковата молба общи условия към процесното правоотношение, поради което съдът приема, че те обвързват страните по застрахователното правоотношение. Съгласно чл. 43 от Общите условия, при събития настъпили в паркирано състояние на МПС, за което не е представен документ удостоверяващ по безспорен начин неговото настъпване, в това число и злоумишлени действия на трети лица, застрахователните обезщетения не могат да надвишават до 3 щети, но не повече от 10% от съответната застрахователна стойност при леки автомобили.

С клаузата на чл. 43 от Общите условия, за която ответникът счита, че следва да намери приложение в процесния случай, се предвижда изключението на чл. 386, ал. 2 КЗ, а именно определена е фиксирана сума в процент за конкретен застрахователен риск. Фиксираната сума от 10 % от застрахователната стойност, а не пълният размер за възстановяване на щетата, е предвидено да се изплати при положение, че 1/събитието е

настъпило на паркинг и 2/не е представен документ, удостоверяващ по безспорен начин неговото настъпване. В посочената разпоредба не е посочено какъв следва да е този документ, по кой ред и от кой орган да е издаден.

Съгласно императивната разпоредба на чл. 106, ал. 5 КЗ, не се допуска изискване на доказателства, с които ползвателят на застрахователната услуга не може да се снабди поради съществуващи нормативни пречки или поради липсата на правна възможност за осигуряването им, както и на такива, за които може да бъде направена разумна преценка, че нямат съществено значение за установяване на основанието и размера на претенцията и целят необосновано забавяне и удължаване на процедурата по уреждане на претенцията.

Категорично по аргумент от чл. 125а от Закона за движение по пътищата и чл. 6, т. 3 от НАРЕДБА № Из-41 от 12.01.2009 г. за документите и реда за съставянето им при пътнотранспортни произшествия и реда за информиране между Министерството на вътрешните работи, Комисията за финансов надзор и Гаранционния фонд **не се посещават от органите на МВР - "Пътна полиция" и не се съставят документи** за повреди на МПС, възникнали в паркирано състояние. Ето защо, в случая не е съставен нарочен протокол за ПТП от полицейски орган. Вместо това е издадено удостоверение № Р – 16006/04.05.2022 г. от 08 РУ на СДВР по заявление на застрахования Емил Димитров Алексиев за настъпилото ПТП и констатираното от лицето. Така издаденото удостоверение не се ползва с материална доказателствена сила относно удостоверените факти, доколкото не е възприето лично от полицейския служител, който ги е удостоверил. Ответникът не доказва обаче да е изискал от застрахования други документи, които да бъдат представени по заведената щета. В случая застрахованият е предприел всички необходими действия, с оглед набавяне на доказателства за причинената щета, като е уведомил служителите на ВПРУ за настъпилото събитие. Както се посочи по-горе, несъставянето на протокол за настъпилото ПТП от органите на пътна полиция не може да представлява неизпълнение на задължение от страна на застрахования, даващо основание на застрахователя да откаже плащане на застрахователно обезщетение, тъй като за процесната щета не е предвидено съставянето на документи от органите на МВР - "Пътна полиция". Ищецът е уведомил застрахователя – настоящ ответник, за настъпилото застрахователно събитие, като е предоставил и автомобила за оглед. Видно от представеното по делото опис-заключение от 09.05.2022 г. е, че лично служител на ответното дружество е констатирал и описал увредените детайли по застрахования автомобил.

За пълнота на изложението следва да се посочи, че съдът намира, че предвиденото условие в т. 43 от ОУ, а именно – представяне на документ, удостоверяващ по безспорен начин настъпване на събитията в паркирано състояние, се явява неравноправна клауза по смисъла на чл. 143, ал. 2, т. 6 и т. 20 ЗЗП.

Съгласно *Решение № 23/07.07.16 г. по т.д. № 3686/14 г. на ВКС*, първоинстанционният, а също и въззивният съд, следят служебно за наличие по делото на фактически и/или правни обстоятелства, обуславящи неравноправност на клауза/и в потребителски договор. Нормите на ЗЗП, уреждащи материята за неравноправния характер на клаузи в потребителски договор, са повелителни, поради което по отношение на тях намират приложение също и дадените разрешения в т. 1 и т. 3 от Тълкувателно решение 1/09.12.2013 г. на ВКС.

В чл. 143 ЗЗП, точки от 1-ва до 19-та е възпроизвел примерния списък от приложенията към чл. 3, пар. 3 на Директива 93/13, а в т. 20 е предвидил, че неравноправни могат да бъдат и клаузи, които поставят "други подобни условия". Следователно изброените хипотези по чл. 143 ЗЗП са в съответствие с Директива

93/13/Е., като изводът, който се налага е, че неравноправна клауза в потребителски договор е налице при наличието на общата предпоставка по чл. 143 ЗЗП /чл. 3, пар. 1 от Директивата/ – уговорка във вреда на потребителя, която не отговаря на изискването за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца или доставчика и потребителя. Неравноправна би била клауза, която отговаря на посочените условия, независимо дали има за предмет или постига някой от изброените в разпоредбата на чл. 143, т. 1-19 ЗЗП конкретни резултати. Ограничаването на преценката за неравноправен характер до изследване единствено на основанията по чл. 143, т. 1-19 ЗЗП е в нарушение както на националния закон /т. 19 на чл. 143 ЗЗП/, така и на Директива 93/13. Преценката се прави на база (не)съответствието на клаузата с правилата на добросъвестността, равновесието между правата и задълженията на страните и защитата на потребителя като по-слаба страна в правоотношението (арг. от *Решение № 237/20.01.2017 г. по т.д. № 2927 по описа за 2015 г. на ВКС*).

Задължаването на застрахования да представи документ, който по безспорен начин да удостовери настъпването на застрахователно събитие на паркинг, поставя последния в положението на невъзможност да представи такъв в случаите, когато съответните длъжностни лица (например органите на МВР) не са задължени да издадат такъв документ (арг. от чл. 106, ал. 5 КЗ), или когато причината за настъпване на застрахователното събитие е обективна, или в случаите в които причинителят на вредата не е открит и не е имало предпоставки за образуване на административно-наказателно производство или наказателно производство от общ характер. По този начин застрахованият би бил поставен в положение на невъзможност да се снабди с документ, посредством който да установи правата си пред застрахователя, и който документ освен това да доказва по безспорен начин настъпилото събитие. Същевременно характерът на уговорката поставена под формата на общи условия обуславя невъзможност за индивидуално договаряне и промяна на същата от страна на застрахования. Всички тези особености на така формулираната разпоредба от общите условия на застрахователя - ответник поставят застрахованото лице в неравноправно положение спрямо застрахователя, имащ правото да плати по-малко при липсата на документ, с който застрахованият е в обективна невъзможност да се снабди, какъвто именно е процесния случай. Тъй като несъществува документ, който да бъде представен на застрахователя, последният не е изискал такъв в хода на образуваната при него щета, нито сочи вида на евентуалния безспорен документ в настоящото производство.

Ето защо следва да се приеме, че уговорката в т. 43 от ОУ е саключена във вреда на застрахования, което противоречи на принципа на добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца (ответното дружество) или доставчика и потребителя. Налице е злоупотреба на ответното дружество с позицията му на стопански по-силната страна в правоотношенията с ищеца, като освен това, разпоредбата от ОУ се явява неравноправна и по смисъла на чл. 143, ал. 2, т. 6 ЗЗП, която разпоредба предвжда неравноправен характер на клауза в договор, която позволява на търговеца или доставчика да се освободи от задълженията си по договора по своя преценка, като същата възможност не е предоставена на потребителя. В случая преценката дали да заплати обезщетение в пълен размер или само 10 % от застрахователната сума при настъпила на паркинг щета, е на застрахователя, който следва да оцени дали представения му документ доказва по безспорен начин застрахователното събитие, или не.

На последно място следва да се отбележи, че за да възникне правото на застрахователя да откаже плащане на обезщетението /в случая плащане в пълен размер/, трябва да е налице причина връзка между неизпълнението на задължението и

настъпилото застрахователно събитие. Тази причинна връзка следва да е налице и в случаите, когато неизпълненото задължение, произтича не от закона, а от договора (общите условия към него). Не може по договорен път причинната връзка да бъде презюмирана, а следва да се докаже от застрахователя на основание чл. 154 ГПК - (така *решение № 49 от 29.07.2013 г. по т. д. № 840/2012 г. на ВКС, I т. о., решение № 102/02.10.2012 г. по т. д. № 615/2011 г. на ВКС, I т. о., решение № 207 от 13.01.2017 г. по т. д. № 3394/2015 г. на II т. о. и др.*).

Поради изложеното, съдът намира, че поради неравноправния характер на т. 43 от ОУ, в частта ѝ за задължаване на застрахования да представи документ, удостоверяващ по безспорен начин настъпването на застрахователното събитие на паркинг, същата не обвързва потребителя, поради което дължимото обезщетение не следва да се редуцира до 10 % от застрахователната стойност на автомобила. Това е било и единственото основание на застрахователя да заплати сумата от 900 лева, а не пълният размер за възстановяване на щетата.

Спорен между страните е въпросът за размера на дължимото обезщетение. По делото е прието заключение на САТЕ, съгласно което стойността, необходима за възстановяване на лек автомобил „Хонда Акорд седан“ с рег. № , изчислен на база средни пазарни цени към датата на ПТП е 3909,89 лева. Вещото лице е посочило, че щетите се намират в пряка причинно-следствена връзка с настъпилото на 29.04.2023 г. ПТП. За да стигне до този извод вещото лице е взело предвид констатацията, направена в издадено Удостоверение № Р-16006 от 03.05.2022 г. от VIII РУ на МВР, както и уведомлението до застрахователя, въз основа на което е изготвен процесният опис на щета от застрахователя. Съдът кредитира експертното заключение като пълно и компетентно изготвено.

Съгласно общата разпоредба на чл. 386, ал. 1 от КЗ при настъпване на застрахователно събитие застрахователят е длъжен за заплати застрахователно обезщетение, което не може да надхвърля застрахователната сума /лимита на отговорност/, освен когато е предвидено в този кодекс. Според разпоредбата на чл. 386, ал. 2 КЗ при настъпване на застрахователно събитие застрахователят е длъжен да плати застрахователно обезщетение, което е равно на действително претърпените вреди към деня на настъпване на събитието, освен в случаите на подзастраховане и застраховане по договорена застрахователна стойност. Съдът намира, че според посочената разпоредба застрахователното обезщетение трябва да бъде равно на размера на вредата към деня на настъпване на събитието и целта е да се стигне до пълно репарирание на вредоносните последици. Доколкото в случая не е уговорено подзастраховане и/или застраховане по договорена застрахователна стойност, то ответникът дължи обезщетение, равно на действително претърпените вреди. Реалният размер на вредата се съизмерва с действителната стойност на увреденото имущество по смисъла на чл. 400, ал. 1 КЗ, т. е. с тази, срещу която може да се купи друго от същия вид и със същото качество. Видно от заключението на вещото лице този размер възлиза на сумата от 3909,89 лева. Съдът приема, че именно тази сума определя размера на необходимите средства за възстановяване на увредените части и техния ремонт по средни пазарни цени към датата на събитието. При определяне на действителната стойност на имущество и на възстановителната стойност не се прилага обезценка. Овехтяването е инкорпорирано в самата застрахователна стойност.

Не е спорно между страните, а и от приетото извлечение от банкова сметка се установява, че ответното дружество е заплатило на ищеца по процесната щета сумата от 900 лева, с която сума следва да бъде намален размерът на дължимото застрахователно обезщетение, с оглед на което дължимият остатък възлиза на сумата от 3009,89 лева. Предявеният иск следва да бъде уважен в пълния предявен размер от

3000 лева, ведно със законната лихва, считано от предявяване на исковата молба до погасяването.

По иска по чл.409 КЗ вр. с чл. 86, ал.1 вр. с чл. 99 ЗЗД:

На основание чл. 409 от КЗ, застрахователят дължи лихва за забава върху дължимото застрахователно обезщетение след изтичане на срока по чл. 405 от КЗ освен в случаите на чл. 380, ал. 3 от КЗ. Не се оспорва фактът, че застрахованият е предоставил данни за банкова си сметка на застрахователя. Това се установява и от приетото по делото извлечение от банковата на застрахования, от което е видно, че е получен паричен превод от ответното дружество.

Изплащането на застрахователно обезщетение се извършва в срок до 15 (петнадесет) работни дни от деня, в който Застрахованият е представил и последния необходим, или доказващ застрахователното събитие документ. В случая се установява, че застрахователят е заплатил по банкова сметка на застрахования застрахователно обезщетение на 09.06.2022 г.

В случая по делото не е представено доказателство към коя дата е представен и последният документ, но след като застрахователят е извършил плащане на 09.06.2022 г. /един месец след изготвянето на опис-заклучението/, то може да се приеме, че към този момент застрахователната преписка е била пълна. Относно изискването за представяне на документ, удостоверяващ по безспорен начин настъпилото на паркинг ПТП съгласно т. 43 от ОУ, беше посочено по-горе, че представлява неравноправна клауза.

Описът на документите по процесната щета е изготвен на 10.05.2022 г. /л. 12/, поради което се налага извод, че към 09.06.2022 г. са били изтекли 15 работни дни съобразно уговореното между страните, поради което застрахователят е бил в забава относно плащането. Дължимата лихва за забава за периода от 09.06.2022 г. до 04.04.2023 г. върху претендираната главница е в размер на сумата от 261,13 лева, изчислена с онлайн калкулатора на Национална агенция по приходите, достъпен на: https://nraapp02.nra.bg/web_interest/check_upWS.jsp. Предявеният иск е за сумата от 250 лева, поради което следва да бъде уважен в пълен размер.

По разноските:

При този изход на делото, право за присъждане на разноси възниква за ищеца. На осн. чл. 78, ал. 1 ГПК в полза на последния следва да се присъди сумата от 750 лева съгласно представения списък по чл. 80 ГПК, включващ държавна такса, възнаграждение за вещо лице и адвокатско възнаграждение.

Мотивиран от горното и на осн. чл. 235 ГПК, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА ЗК „ЛЕВ ИНС“ АД, ЕИК 121130788 да заплати на Г. Й. Г., ЕГН *****, в качеството му на частен правоприемник по договор за цесия от 01.02.2023 г., сключен с Е, ЕГН *****, сумите, както следва:

- **3000 лева** на осн. чл. 405, ал. 1 КЗ вр. чл. 99 ЗЗД, представляваща неплатено застрахователно обезщетение за претърпени имуществени вреди по застраховка „Каско“ за застрахователно събитие, настъпило на 29.04.2022 г. в гр. София, за което е образувана щета при ответника № 2000-1301-22-000279, ведно със законната лихва от 05.04.2023 г. до окончателно погасяване на задължението;
- **250 лева** на осн. чл. 409 КЗ вр. с чл. 86, ал.1 вр. с чл. 99 ЗЗД, представляващи лихва за забава върху неплатеното застрахователно обезщетение за периода от

09.06.2022 г. до 04.04.2023 г.

- **750 лева** на осн. чл. 78, ал. 1 ГПК, представляваща направени разноси по делото.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчване на препис на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____